

A minőség-biztosítási (minőség-ellenőrzési) követelményeknek megfelelő könyvvizsgálat

„...dolgozni csak pontosan, szépen,
ahogy a csillag megy az égen,
ugy érdemes.”

idézet József Attila: Ne légy szeles című verséből

Mádi-Szabó Zoltán
2018.

Bevezetés

- Mindazoknak, akik szeretnének a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardoknak megfelelő könyvvizsgálatokat végezni.
- Cél az átlátható, mindenki számára ismert követelmény rendszer.
- Cél, hogy a könyvvizsgálók a minőség-ellenőrzéseken jó eredményt érjenek el, és ne meglepetés az, amit a minőségellenőrök megállapítanak.
- A honlapon elérhetőek a legfrissebb kérdőívek és módszertani útmutatók, amelyekből a minőségellenőrök is dolgoznak.
- Elvárás, hogy a minőségellenőr megbeszélje megállapításait, célja a jövőbeni gyakorlat javítása legyen.

Minőség-ellenőrzés koncepciója

A Magyar Könyvvizsgálói Kamara középtávú stratégiai programja szerint, valamint közérdek általi elvárásnak való megfelelés érdekében is cél a magas színvonalú könyvvizsgálói szolgáltatások fenntartása, melynek eszköze a nemzetközi (nemzeti) könyvvizsgálati standardok betartása és betartatása minőségbiztosítási rendszeren keresztül, melynek eszköze a minőségellenőrzés.

- A minőség-ellenőrzés hatálya a jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység.
- Azt ellenőrzi, hogy a könyvvizsgáló / könyvvizsgáló társaság munkája során betartja-e a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokat.
- Standard szolgál iránymutatásul a könyvvizsgáló minőség-ellenőrzési rendszerére (MER) vonatkozóan is.
- A PMT/KIT ellenőrzés nem minőség-ellenőrzés, de hatékonysági okokból a minőségellenőrök végzik.

A kamarai minőség-ellenőrzés sajátosságai

Könyvvizsgálók végzik könyvvizsgálóknál.

Fókusz pont a jövő és nem a múlt: cél a hibás gyakorlat jövőbeni korrekciója.

A könyvvizsgálók dokumentációjából.

Tartalmi és nem formai ellenőrzés.

Tárgya a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálói Standardok betartása és nem másod könyvvizsgálat.

Minden dokumentációs megoldást el kell fogadni, ami megfelel a standardoknak.

Az eredmény megállapítása eldöntendő kérdéseket tartalmazó kérdőívek alapján történik.

A kérdések mellett szerepelnek a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálói Standard hivatkozások is.

Az esetleges szankciók alkalmazása MKVK elnöksége által jóváhagyott szabályzat alapján történik.

Több szintű jogorvoslati lehetőség van.

Mi a feladata a minőségellenőrnek?

**Adj hatalmat egy
ember kezébe...**

**...és látni fogod
az igazi arcát!**

Az ellenőrzés lefolytatása

- A kamara elnöksége által jóváhagyott kérdőív alkalmazásával történik.
- Az alkalmazott kérdőív kitöltésére **online** kerül sor közvetlenül a kamara minőségellenőrzési rendszerében.
- Az **ellenőr köteles előzetes szóbeli tájékoztatást adni** az ellenőrzöttnek az elért pontszámról, az ellenőrzött kérésére – ha a technikai lehetőségek biztosítottak – a kitöltött kérdőív egy példánya az ellenőrzés helyszínén nyomtatott formában átadható.
- A minőségellenőr a helyszíni vizsgálat befejezésekor az ellenőrzést lezáró jegyzőkönyvet, a titoktartási és függetlenségi nyilatkozatot, és a dokumentumjegyzék egy-egy eredeti példányát átadja az ellenőrzöttnek, valamint
- 3 napon belül digitalizált formában feltölti a kamara minőségellenőrzési rendszerébe azzal, hogy aláírt iratok eredeti példányát köteles a helyszíni ellenőrzést követő 150 napon belül megküldeni a bizottságnak.
- Az ellenőrzött a bizottság ellenőrzést befejező határozatra annak kézhezvételétől számított **15 napon belül észrevételt tehet.**

Minőség-ellenőrzés – dokumentálás vizsgálata, nemcsak az a kérdés hogy elvégezték-e az eljárásokat, hanem az is, hogyan lett dokumentálva. Az eljárások dokumentálásával lehet bizonyítani azok végrehajtását.

Minőség-ellenőrzés ami nem változott

A minőségellenőrzésre való kijelölés a legalább hat éves gyakoriság betartása és kockázat alapú kiválasztás alapján történik.

A hat éves gyakoriságot természetes személyekre és könyvvizsgáló társaságokra is értelmezni kell.

Kockázat alapon kerül kiválasztásra: előző évben nem megfelelt eredményt ért el, először írt alá könyvvizsgálói jelentést, hiányosan teljesítette adatszolgáltatását, egyértelműen hibás könyvvizsgálói jelentést használt.

A kijelölés mkvk.hu honlapon kerül közzétételre augusztus 31-ig.

Az egyedi megbízások kiválasztása az éves adatszolgáltatás alapján történik.

Átlagosan évente 20 megbízás felett 2 megbízás kerül központilag kiválasztásra, alatta 1.

Minden kiválasztott megbízás esetén két területet választ a minőségellenőrmélyebb vizsgálatra.

MER és egyedi eredmény összekapcsolása, az egyedi rossz eredmény visszahat a MER eredményre.

Minőség-ellenőrzés ami változott

Lebonyolítás az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény szerint: legnagyobb változás a teljes lebonyolítás határideje 60 nap.

A minőségellenőr telefonon, vagy e-mailben veszi fel a kapcsolatot az ellenőrzöttel és egyeztet helyszínt és időpontot, az egyeztetett időpontot megelőző 8. napon küldi meg a kamara megbízólevelet, amely tartalmazza a kijelölt megbízás(oka)t, innen indul a 60 nap lebonyolítási határidő.

A minőség-ellenőrzés dokumentálása on-line alapon, a kamara szerverén.

A teljes kérdőívet és dokumentum jegyzéket a helyszínen ki kell tölteni és meg kell ismertetni az ellenőrzöttel, tájékoztatni kell, hogy a Minőség-ellenőrzési Bizottságnak joga van a kérdőíveken módosítani.

Nyilatkozatokat, zárójelentést be kell küldeni a kamarába 3 napon belül elektronikusan.

A kamara 3 napon belül továbbítja a nyilatkozatokat, a zárójelentést és a kérdőívet az ellenőrzöttnek.

Az ellenőrzöttnek 15 napja van észrevételt tenni, ha nem mondott le az észrevételezési jogáról, amennyiben a Minőség-ellenőrzési Bizottság módosított a kérdőíveken, abban az esetben akkor is joga van észrevételezni, ha előzetesen lemondott róla.

A minőség-ellenőrzés komoly következmények

- Kkt. 172. § (1) A minőségellenőrzéssel összefüggésben a következő intézkedések alkalmazhatók:
 - a) kötelezés továbbképzésen való részvételre,
 - b) figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére,
 - c) pénzbírság kiszabása,
 - d) a 49. § szerinti minősítés megvonásának kezdeményezése,
 - e) jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység gyakorlásától történő eltiltás.
- (2) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti pénzbírság összege kamarai tag könyvvizsgáló esetén 100 ezer forinttól 100 millió forintig, könyvvizsgáló cég esetén 100 ezer forinttól 500 millió forintig terjedhet.
- (3) Az (1) bekezdés e) pontja szerinti eltiltás 3 évig terjedhet.

A minőség-ellenőrzés nagyobb kihívások

A jelentős jogkövetkezmények miatt egyre nagyobb a figyelem a minőség-ellenőrzésen és a minőség-ellenőrökön.

A minőség-ellenőrök munkáját is ellenőrzik.

Adott esetben a minőség-ellenőröknek is meg kell védeniük magukat.

Senki sem szereti ha ellenőrzik és mindenkinek van véleménye a minőség-ellenőrzésről.

Különösen problémás, amennyiben az ellenőrzött könyvvizsgáló úgy véli, hogy elvégezte a szükséges eljárásokat, csak a dokumentációját éri kifogás.

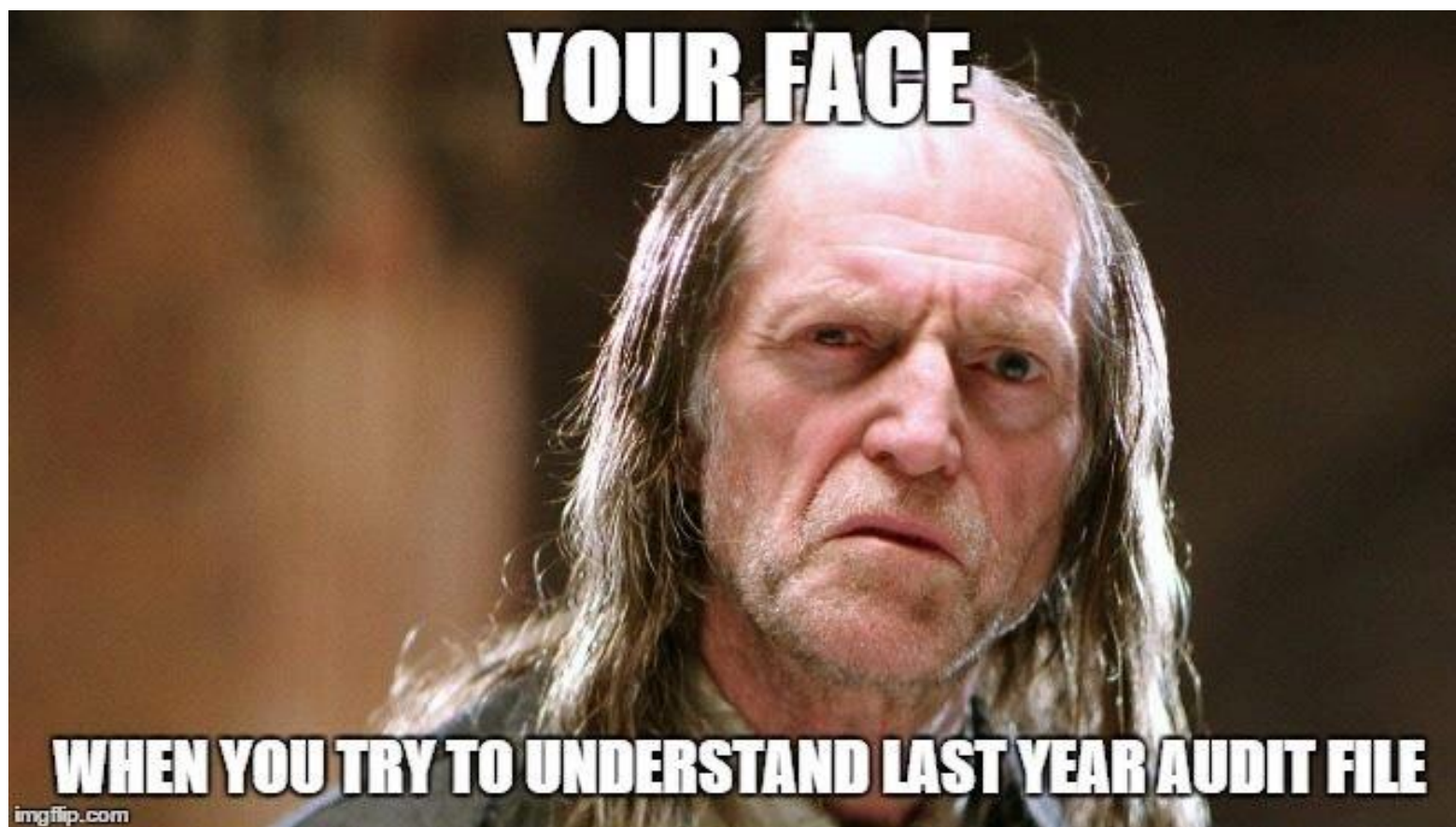
A 230-as standard szerint a dokumentáció bizonyítja, hogy a könyvvizsgálatot a Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban hajtották végre.

Többen úgy gondolják, hogy könyvvizsgálatot segítő dokumentációs szoftverek alkalmazása garancia a jó eredményre.

Többen úgy gondolják, hogy a minőség-ellenőrzés formai ellenőrzés.

Van aki úgy gondolja, hogy a minőségellenőrnek készíti a dokumentációt.

Az ellenőrzöttek sokszor a minőség-ellenőrzés során jönnek rá, hogy mit kellett volna csinálni

A dokumentálás nem az analitikák vagy dokumentum másolatok lefűzése, illetve nemcsak „pipálás” – hanem olyan elektronikus, vagy papír alapú megoldás, amelyből kiderül, hogy a könyvvizsgáló milyen módszerrel, milyen kontroll pontok vizsgálatával, vagy milyen mintán milyen alapvető eljárásokat végzett el és ezekből milyen következtetésekre jutott, hogyan szerzett elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot, ami megalapozza a könyvvizsgálói jelentését.

all u do is tick

AUDIT

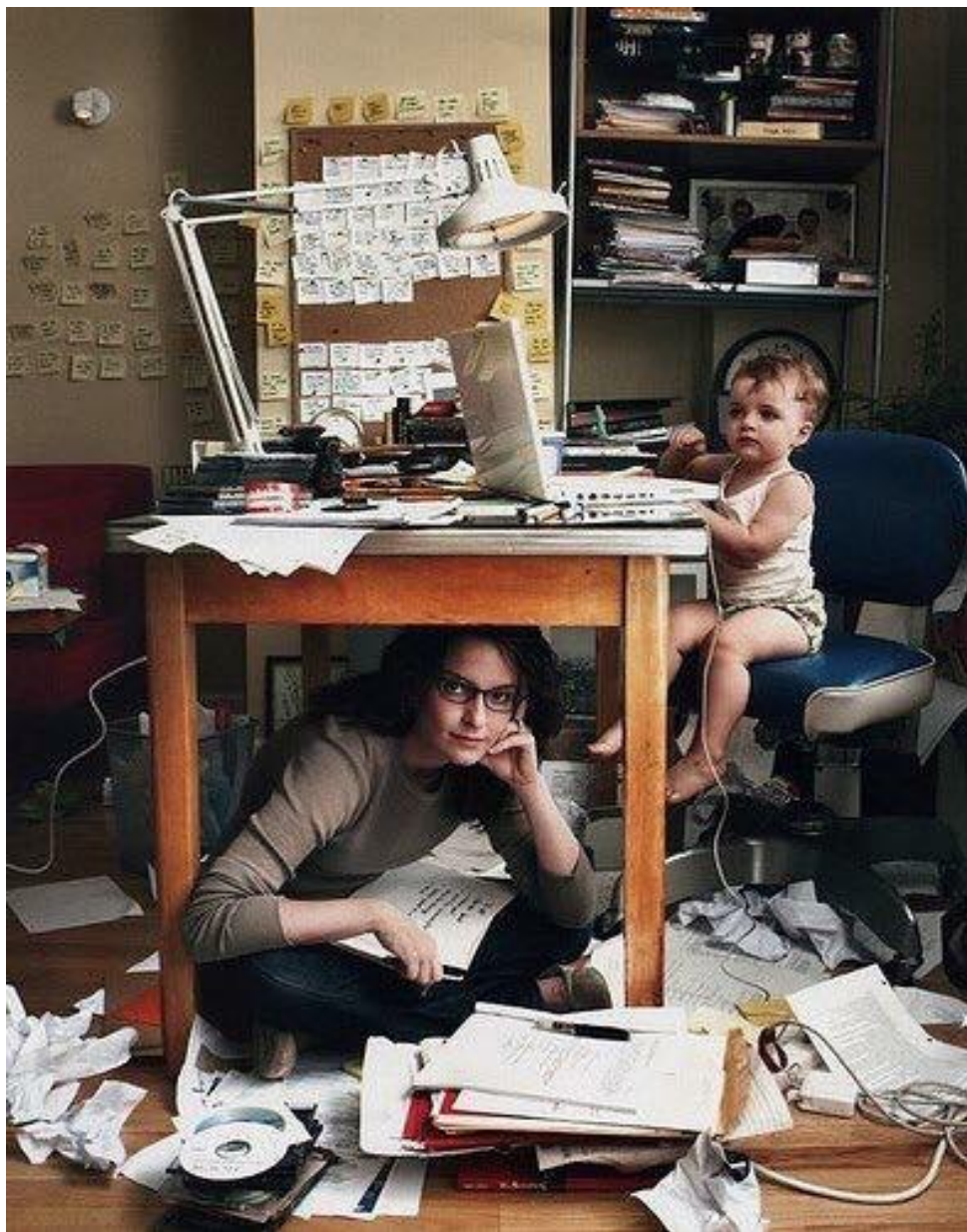
Hogyan lehet felkészülni a minőség-ellenőrzésre

A legegyszerűbb felkészülés az, ha a könyvvizsgáló a minőség-ellenőrzés előtt átnézi a minőség-ellenőrzési kérdőíveket és úgy rendezi a dokumentációját, hogy az egyes kérdésekhez tartozó dokumentumokat hosszabb keresés nélkül meg tudja mutatni a minőségellenőrnek.

Ez az eljárás egyébként nagyban segíti a minőség-ellenőrzés hatékonyságát is.

Azok kedvéért, akik már a könyvvizsgálat során is szeretnék a kérdőíveket, és az azokban összegyűjtött standard hivatkozásokat felhasználni, azt a szabályt követjük, hogy amennyiben változtatunk a kérdőíveken, a változtatott kérdőívek csak az elfogadást követő egy évet követően lépnek hatályba.

Csak az eredeti aláírást igénylő dokumentumokat kell megőrizni papír alapon, az összes egyéb dokumentum (pl. a könyvvizsgáló munkapapírjai) elektronikusan is megőrizhetők, azokat a minőségellenőr elektronikus formában ellenőrzi.

**A tartalom
számít nem a
forma**

**Csak azt kell
kinyomtatni,
amire eredeti
aláírás kell**

Jó példa - A megbízás elfogadása

- **Cél:** megfelelő információk összegyűjtése annak érdekében, hogy dönteni lehessen a megbízás elfogadásáról, meghosszabbításáról és a megbízás megfelelő dokumentumok alapján kerüljön elvállalásra.
- Összeférhetetlenség, szükséges minősítés, szakképzettség, szakmai tapasztalat, szükséges specialistához való hozzáférés, vezetés tisztességének vizsgálata.
- Kapcsolatfelvétel az előző könyvvizsgálóval a kockázatbecslés és a nyitó egyenlegek alátámasztása módjának meghatározása érdekében.
- Alakilag megfelelő és azonos periódusra vonatkozó elfogadó nyilatkozat és könyvvizsgálói megbízási szerződés készítése, mely szerződés tartalmazza az összes feladatot, amit a könyvvizsgáló elvégez pl. a konszolidált beszámoló könyvvizsgálatát is.
- Annak ellenőrzése, hogy a könyvvizsgáló bejegyzésre került, ha nem dokumentáltan értesíteni kell az ügyfelet pl. e-mailben.

Jó példa - Tervezés (kockázat becslés)

Cél: az akár csalásból, akár hibából eredő, a pü.-i kimutatások és az állítások szintjén fennálló lényeges hibás állítás kockázatainak azonosítása és felmérése a gazdálkodó egység és környezete megismerésén keresztül (beleértve a belső kontrollt is).

- A gazdálkodó megismerése során rögzíteni kell a külső, belső kockázatokat a vezetés tisztessége, az ellenőrzési környezet, üzleti és adminisztrációs jellemzők alapján.
- A kockázatbecslés alapján értékelni kell a beszámoló egészére és egyes állításaira vonatkozó kockázatot és indokolni kell az alacsony kockázati besorolást pl. ellenőrzési rendszerek tesztelésével.
- A magas kockázattal érintett területeken intenzívebb ellenőrzés szükséges.

A lényegesség értelmezése

Lényegesnek minősül-e a könyvvizsgálat folyamán feltárt nem helyesbített hibás állítások összessége?

- **Lényegességi küszöbérték:** ha a beszámoló összességében ilyen mértékű hibás állításokat tartalmaz, akkor a könyvvizsgáló minősített véleményt ad.
- **Végrehajtási lényegesség** tervezési lényegesség mintavételezési eljárás esetén (pl.: a lényegességi küszöb 75%-a).
- **Egyedileg jelentős tétel alsó határa** (pl. a lényegességi küszöb 5%-a): olyan ügylet, tranzakció, amely nem igényel külön kivizsgálást, mert hibás előfordulása esetén sem befolyásolja lényegesen a megbízható, valós képet, rendszerhiba esetén nem alkalmazható.

Szakmai szkepticizmus értelmezése

- A könyvvizsgáló célja: kellő bizonyosság (elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékok) szerzése arról, hogy a pénzügyi kimutatások nem tartalmaznak akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításokat.
- Átfogó válasz: szakmai szkepticizmus, megfelelő alátámasztásig további vizsgálatok végrehajtása.
- Specifikus válasz: lényeges hibás állítások kockázatának felmérése, ezeknek megfelelő eljárások végrehajtása, elegendő és megfelelő bizonyíték szerzése, az eredményeknek megfelelő következtetések levonása, megfelelő válaszok az azonosított hibákra.

Jó példa – Tervezési dokumentum

- A tervezési dokumentum a könyvvizsgálat lezárásáig módosulhat.
- Lényegesség meghatározása nem sablonos, hanem gazdasági megfontoláson alapul a szubjektív elemek mérlegelésével.
- Hibák feltárása miatt kiegészítő eljárások kerültek tervezésre a hibák és azok teljes körű hatásának azonosítása érdekében.
- Az áttekintés során értékelésre került, hogy a tervezett eljárások a javított beszámoló függvényében is elegendőek voltak-e.

Jó példa - Bizonyítékgyűjtés

- A tervezés és a bizonyítékgyűjtés összhangban van, amennyiben szükséges módosul a tervezés.
- Az összegyűjtött bizonyítékok kellő bizonyosságot adnak.
- A könyvvizsgáló alapvető vizsgálati eljárásokat végzett mindegyik lényeges ügyletcsoport, számlaegyenleg és közzététel tekintetében.
- Minden bizonyíték megszerzésre került a könyvvizsgálói jelentés dátumáig pl. teljességi nyilatkozat is.
- A lehetséges csalási események, fordulónap utáni események, a vállalkozás folytatása elve érvényesülésének vizsgálatára is van bizonyíték.
- A bizonyítékok azt a könyvvizsgálói jelentést támasztják alá, amit a könyvvizsgáló kibocsátott.

Jó példa - Áttekintés

- A könyvvizsgáló értékelte, hogy valamennyi tervezett eljárást megfelelő minőségben végrehajtottak-e és a megállapításokra megfelelő válaszokat adtak-e.
- A könyvvizsgáló értékelte, hogy elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyíték került összegyűjtésre a végleges beszámoló összes lényeges állítására.
- A könyvvizsgáló mérlegelte, hogy a feltárt hibák eredhetnek-e csalásból.
- Azonosított csalás esetén az esemény teljes hatása és elszámolásának módja vizsgálat alá került.
- A manuális tételek, kapcsolt felek tesztelése (teljeskörűség, indokoltság, jóváhagyás) dokumentáltan megtörtént.
- A MER-ben megjelölt áttekintések megtörténtek a könyvvizsgálói jelentés kibocsátása előtt.

Jó példa - Jelentés

- A könyvvizsgálói jelentés konzisztens a bizonyítékokkal beleértve a jelentős és átfogó kockázatokat (pl. vállalkozás folytatásának elvének való meg nem felelés, feltárt teljeskörűen el nem számolt csalás).
- A könyvvizsgálói jelentésben nincs olyan minősítés, ami a könyvvizsgálat hatókörébe tartozik pl. nyitó adatok vizsgálata.
- A könyvvizsgálói jelentésben csak olyan figyelem felhívás szerepel, ami beszámolóban szereplő tételre hívja fel a figyelmet.
- A könyvvizsgálói jelentés dátuma nem előzi meg a beszámoló ügyfél általi elfogadásának dátumát.
- Az MNKS könyvvizsgálói jelentés minta alkalmazása javasolt, de szemantikai jellegű eltérések megengedettek, addig, amíg a könyvvizsgálói jelentés megfelel a 700-720. könyvvizsgálati Standardok követelményeinek.

Jó példa – könyvvizsgálói jelentés

- A könyvvizsgáló arra a következtetésre jutott, hogy korlátozott véleményt kell adnia, mert lényeges, de nem átfogó hibát talált.
- Időben kommunikálta a vezetéssel, lehetőséget adva arra, hogy kijavítsák a hibát.
- A vezetés nem javította ki a hibát, mert nem értett vele egyet.
- A könyvvizsgáló dokumentálta a vezetéssel folytatott kommunikációját, és kibocsátott egy a 705-ös könyvvizsgálati standardnak megfelelő korlátozott véleményt tartalmazó könyvvizsgálói jelentést.

Jó példa – Minőség-ellenőrzési Rendszer (MER)

- A cég elkészíti a saját minőségbiztosítási szabályzatát felhasználva a minta szabályzatot, de kiegészítve saját módszertanával, működési sajátosságaival és dokumentációs módszerével, meghatározva magasabb kockázatú ügyfeleket, megbízásokat, melyekre szigorúbb módszereket határoz meg
- Kötelezővé teszi a szabályzat alkalmazását az összes, a cégben dolgozó könyvvizsgálónak és ellenőrzi annak betartását.
- Azonosított minőségi probléma esetén a könyvvizsgáló cég kivizsgálja a problémát és javítja módszertanát, vagy a szabályzat betartása ellenőrzésének módszerét.

Jó példa - MER szabályozás

- A könyvvizsgálói munka minőségének biztosításához elengedhetetlen, hogy a könyvvizsgáló átgondolja és kialakítsa saját vizsgálati módszereit, és megteremtse a nemzeti könyvvizsgálati standardoknak megfelelő, hatékony munkavégzés lehetőségét.
- A saját MER szabályozás – hasonlóan a jó számviteli politikához -, folyamatos fejlesztésen, megújuláson kell, hogy átessen. A könyvvizsgáló cég sajátosságai figyelembevételével, módszertani változásokkal, a jogszabályi, nemzeti könyvvizsgálati standardok változása nyomán, mint szabályozási környezetet aktualizálni, fejleszteni kell.
- Elvárás a megfeleltetés a nemzetközi minőségellenőrzési standardoknak (ISQC1, ISA220)

Jó példa - MER szabályzat használata

- Nem titkolt cél, valamint a minőség-ellenőrzés remélt eredménye az, hogy a könyvvizsgálók kapcsolata a saját MER szabályzatukkal szorosabbá válik.
- Figyelembe kell venni azt a tényt, hogy jelentős különbség van a nagyobb és a kisebb könyvvizsgáló társaságok, valamint az egyéni könyvvizsgálók működési jellemzőiben, amelyről a kamarai adatszolgáltatás során nyilatkozni is kell.
- Fontos kérdés, hogy a könyvvizsgáló megfelelően pozícionálta-e magát, mivel a több szintű ellenőrzési rendszerből ennek megfelelően kerül kiválasztásra az ellenőrzés során alkalmazandó kérdőív.

Felkészülés a MER ellenőrzésre

- A kamara honlapján elérhetőek a saját MER szabályzat elkészítését megkönnyítő „Ajánlások”, melléklet minták, amelyek helyett természetesen alkalmazhatók a saját készítésűek, vagy a könyvvizsgálói szoftver által ajánlottak is.
- A hat, vagy ennél több fő aláíró könyvvizsgálót alkalmazó könyvvizsgáló társaságok kivételével a MER ellenőrzés a kamara honlapján közzétett megfelelő önellenőrzési kérdőív kitöltésével (majd a helyszíni ellenőrzés megkezdését megelőzően az ellenőr felé való megküldésével, átadásával) indul.
- Érdeemes a helyszíni értékelés kérdőívet is kitölteni és felkészülni arra, hogy az egyes kérdésekhez tartozó dokumentumokat, szabályzat részeket az ellenőrzött hosszabb keresés nélkül meg tudja mutatni a minőségellenőrnek. Ez nagyban javítja a minőség-ellenőrzés hatékonyságát.

A MER kérdőívek rendszere

- 5/a/1. ÖNÉRTÉKELŐ KÉRDŐÍV (MER) asszisztens nélkül dolgozó egyéni könyvvizsgálók
- 5/a/2. HELYSZÍNI ELLENŐRZÉS KÉRDŐÍVE (MER) asszisztens nélkül dolgozó egyéni könyvvizsgálók
- 5/a/3. ÖNÉRTÉKELŐ KÉRDŐÍV (MER) asszisztenssel dolgozó egyéni könyvvizsgálók
- 5/a/4. HELYSZÍNI ELLENŐRZÉS KÉRDŐÍVE (MER) asszisztenssel dolgozó egyéni könyvvizsgálók
- 5/a/5. ÖNÉRTÉKELŐ KÉRDŐÍV (MER) 2-5 fő aláíró könyvvizsgálót foglalkoztató cégek
- 5/a/6. HELYSZÍNI ELLENŐRZÉS KÉRDŐÍVE (MER) 2-5 fő aláíró könyvvizsgálót foglalkoztató cégek
- 5/b HELYSZÍNI ELLENŐRZÉS KÉRDŐÍVE (MER) legalább hat aláíró könyvvizsgálót foglalkoztató cégek ellenőrzése
- Elérhetőségük:
www.mkvk.hu/szervezet/bizottsagok/minosegellenorzes/MER

Az Ajánlások szerepe

- az 1. témaszámú „*Minőségellenőrzés a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatával és átvilágításával, valamint az egyéb bizonyosságot nyújtó és kapcsolódó szolgáltatási megbízások végrehajtásával foglalkozó társaságok esetében*” című Nemzetközi Minőségellenőrzési Standard, valamint a
- 220. témaszámú „*A pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatának minősége*” című Nemzetközi Minőségellenőrzési Standard előírásai alapján **segítség nyújtása** a saját szabályzat elkészítéséhez – **NEM azonosak a saját szabályzattal, NEM helyettesítik azt. A mellékletek változatlan formában való alkalmazása sem kötelező** (relevánsabb lehet a saját program által felkínált, de tartalmilag megfelelőt használni).

Az 5/a/1 önértékelési kérdőív felépítése

1. Minőségellenőrzéssel kapcsolatos szabályozási követelmények
2. Etikai és függetlenségi követelmények
3. Megbízások elfogadása és megtartása
4. Emberi erőforrások
5. A megbízások végrehajtásához kapcsolódó minőségi követelmények
6. Konzultációk, külső szakértők kijelölése, eltérő vélemények kezelése
7. A megbízásokhoz kapcsolódó minőségellenőrzés (8 kérdés)
8. Dokumentálás
9. A könyvvizsgálói munka megfelelő minőségének figyelemmel kísérése a gyakorlatban

Az 5/a/2 helyszíni ellenőrzési kérdőív

1. Minőségellenőrzéssel kapcsolatos szabályozási követelmények
2. Etikai és függetlenségi követelmények
3. Megbízások elfogadása és megtartása - emberi erőforrások biztosítása
4. A megbízás végrehajtásával kapcsolatos minőségi követelmények
5. Dokumentálás
6. A belső ellenőrzési rendszer és a könyvvizsgálói munka megfelelő minőségének figyelemmel kísérése

Az 5/a/3 önértékelési kérdőív

Többlet kérdések az 5a1-hez képest:

- A szabályzat asszisztensek általi megismerése
- A minőségért való felelősség megosztása
- Az asszisztensek által készített munkapapírok áttekintése
- A függetlenségre, összeférhetetlenségre vonatkozó nyilatkozatok az asszisztensekre vonatkozóan
- Áttekintési lista bővülése
- Asszisztensek munkájának értékelése, visszajelzések figyelembe vétele

Az 5/a/5 önértékelési kérdőív

Többlet kérdések az 5a3-hoz képest:

- A könyvvizsgáló társaság ügyvezetésének felelőssége a minőség biztosításáért
- A könyvvizsgálók információ szolgáltatási kötelezettsége az általuk nyújtott szolgáltatások hatóköréről, függetlenségüket veszélyeztető körülményekről
- Részvétel előírása az MKVK által kötelezően előírt oktatásokon, szakmai tudás fejlesztése
- A munkatársak teljesítményének értékelése
- Az aláíró könyvvizsgáló ellenőrzési kötelezettségére vonatkozó kérdések (a vélemény kiadása előtt)
- Függetlenségi, összeférhetetlenségi nyilatkozatok, áttekintési listák

Az 5/b, 6 fő feletti kérdőív

1. A minőségellenőrzéssel kapcsolatos szabályozási követelmények
2. Etikai követelmények és eljárások
3. Megbízások elfogadása és megtartása
4. A megbízás végrehajtásával kapcsolatos minőségi követelmények)
5. Dokumentálás
6. A belső minőségellenőrzési rendszer és a könyvvizsgálói munka megfelelő minőségének figyelemmel kísérése

A kitöltés során a kérdésekre adott „igen” vagy „nem” válaszok mellett jelentős részben szöveges kiegészítést, magyarázatot is igényel a kérdőív annak érdekében, hogy a rendszer működésének a vizsgált könyvvizsgáló társaság sajátosságaihoz igazodó helyességét a minőségellenőr ill. a MEB meg tudja ítélni.

A MER ellenőrzése

A helyszíni vizsgálatkor ellenőrzésre kerül a kiválasztott évre vonatkozó aláírt, hatályba léptetett MER szabályzat, amelyet áttekintve a minőségellenőr ellenőrzi és minősíti az önellenőrzési kérdőív kérdéseire adott, a szabályzat tartalmára vonatkozó válaszok megfelelőségét.

Ahhoz, hogy az ellenőrzés során az ellenőr véleményt alkothasson a MER szabályzatban foglaltak gyakorlatban történő alkalmazásáról, kitölthesse a helyszíni MER ellenőrzés kérdőívét is, le kell folytatnia az egyedi ellenőrzést is. Ennek során valamennyi releváns kérdésnél vizsgálni kell a saját MER szabályzatnak való megfelelést – ezért érdemes párhuzamosan haladni a kérdőívek kérdései megválaszolásával.

A MER ellenőrzés módszertanából adódóan így a minőségellenőrzés során a „megfelelt” szint eléréséhez nem elegendő egy formai szempontból kifogástalan MER kialakítása, a saját szabályzatban foglaltak gyakorlati alkalmazása is ellenőrzés alá kerül.

A 2017 évi MER ellenőrzések tapasztalatai

- A könyvvizsgálók általában rendelkeztek saját szabályzatokkal, de a hatályba léptetett szabályzat nem volt „testre szabva”, nem tartalmazta a könyvvizsgáló, könyvvizsgáló cég egyedi sajátosságait, jellemzőit
- A „*megfelelt, megjegyzéssel*” és a „*nem felelt meg*” egyedi ellenőrzési eredmények háttérében többnyire az állt, hogy a megbízások végrehajtása nem a saját – egyébként tartalmilag megfelelő - MER szabályzatban foglaltak szerint történt
- Az ellenőrzöttek szinte mindegyike használ könyvvizsgálói munkaprogramot, azonban sokszor **nem ismeri teljes körűen a program által biztosított lehetőségeket**, így nem igazítja hozzá a könyvvizsgáló gyakorlatát a MER-ben foglaltakhoz.
- Elmarad a MER saját táblázatokkal, munkapapírokkal való kiegészítése, illetve több esetben dupla dokumentáció született

PMT/KIT ellenőrzése - Jogsabályi háttér

- A 2016. június 26-án hatályba lépett pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. évi törvény (**Pmt**), továbbá
- az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LII. évi törvény (**Kit**), valamint
- a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. Törvény(**Kkt**) 4. § (8) bekezdése, illetve a
- Az MKVK szabályzata a Kkt 112. § h) pontja alapján, a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzésére és megakadályozására szolgáló könyvvizsgálói tevékenység, valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásának kamarai ellenőrzéséről.
- **Utolsó módosítása: 2018. május 11-én.**

A PMT/KIT ellenőrzés főbb jellemzői

- Eljáró szerv: a kamara Minőség-ellenőrzési Bizottsága
- Az eljárás során az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: **Ákr**) rendelkezéseit kell alkalmazni (vonatkozik rá az elektronikus ügyintézés szabálya is);
- A Minőség-ellenőrzési Bizottság ellenőrzési tervet készít, melyet az elfogadástól számított nyolc napon belül, de legkésőbb tárgyév augusztus 31-éig nyilvánosságra hoz a kamara honlapján;
- A kiválasztás kockázatelemzési szempontokon alapul:
 - ha még nem volt ellenőrzés a szolgáltatónál,
 - ha fegyelmi büntetésben részesült,
 - ha a legutóbbi ellenőrzés intézkedéssel zárult, valamint
 - ha a legutóbbi minőségellenőrzés, kamarai minőségellenőrzés „nem felelt meg” minősítéssel zárult.

Az ellenőrzött kötelezettségei

- Az ellenőrzés technikai feltételeinek biztosításán túl köteles:
- olyan ügyféllistát átadni, amely a könyvvizsgálói szolgáltatások tárgyának megjelölése mellett **8 évre visszamenően** tartalmazza a Kkt. 3. § (1) bekezdése szerinti könyvvizsgálói tevékenységre megbízást adó ügyfeleket,
- az ügyféllista, illetve a helyszíni ellenőrzés alapján **a helyszínen szűrőpróbaszerűen kiválasztott ügyféldossierékba, dokumentációs anyagokba a betekintést lehetővé tenni**, az iratokat és nyilvántartásokat felhívásra bemutatni, másolatkészítési lehetőséget biztosítani,
- az ügyféllista, valamint az általa szolgáltatott adatok és a rendelkezésre **bocsátott dokumentáció teljességéről nyilatkozatot tenni.**

A PMT/KIT ellenőrzés folyamata

- Az ellenőrzött köteles olyan ügyféllistát átadni, amely a könyvvizsgálati szolgáltatások tárgyának megjelölése mellett 8 évre visszamenően tartalmazza a Kkt. 3. § (1) bekezdése szerinti könyvvizsgálói tevékenységre megbízást adó ügyfeleket,
- az ügyféllista, illetve a helyszíni ellenőrzés alapján a helyszínen szűrőpróbaszerűen kiválasztott ügyfédossierékba, dokumentációs anyagokba a betekintést lehetővé tenni, az iratokat és nyilvántartásokat felhívásra bemutatni, másolatkészítési lehetőséget biztosítani,
- az ügyféllista, valamint az általa szolgáltatott adatok és a rendelkezésre bocsátott dokumentáció teljességéről nyilatkozatot tenni.
- Az értékelés a kamara honlapján közzétett kérdőívvel, elérhetősége: www.mkvk.hu/szabalyozas/szabalyzatok/penzmosas_ellenorzese/penzmosas

A kérdőív kérdései

Elérhetősége a kamara honlapján:

https://www.mkvk.hu/szabalyozas/szabalyzatok/penzmosas_ellenorzese/penzmosas

11 kérdést tartalmaz, amelyek a 2017 évi ellenőrzések óta nem változtak

- *1. Eleget tett-e a szolgáltató a Pmt. és a Kit. szerinti belső szabályzat (a továbbiakban együtt: belső szabályzat) elkészítésével, átdolgozásával, valamint az előzőek jóváhagyásával/ igazolásával kapcsolatos kötelezettségeinek?*
- *Értelmezés: A válasz IGEN, ha a szolgáltató eleget tett a belső szabályzat elkészítésével, átdolgozásával és előzőek jóváhagyásával/ igazolásával kapcsolatos – a törvényekben és az ellenőrzési szabályzatban előírt - kötelezettségeinek)*

A kérdőív kérdései

2. Az ellenőrzés alá vont szolgáltató az ügyfél-átvilágítás módjának meghatározása során dokumentáltan értékelte-e az útmutatóban meghatározottak szerint irányadó kockázatértékelési szempontokat és a kockázatértékelés az ügyfél besorolását alátámasztja-e?

(Értelmezés: A válasz IGEN, ha az ellenőrzésre kiválasztott megbízás(ok) esetében dokumentált formában rendelkezésre áll az ügyfél kockázati besorolása és az azt alátámasztó kockázatértékelés.

A 2017. június 26-át megelőzően keletkezett üzleti kapcsolatok esetében a válasz N/É)

A kérdőív kérdései

3. Eleget tett-e az ellenőrzés alá vont szolgáltató a Pmt. (az üzleti kapcsolat keletkezésének időpontjától függően a régi Pmt.) által előírt ügyfél-átvilágítási kötelezettségeknek?

(Értelmezés: A válasz IGEN, ha a kiválasztott megbízásoknál az adatlapok, az előírt okirat másolatok rendelkezésre állnak. Adatlap alatt bármilyen, a javasolttól eltérő formátumú, de a Pmt-ben kötelezően előírt adatokat tartalmazó, hiteles dokumentum elfogadható.

NEM választ kell adni, ha az adatlapok nincsenek kitöltve, vagy az adatlapok tartalma nem felel meg az előírásoknak vagy az előírtak szerinti okirat másolatok nem állnak rendelkezésre. Amennyiben a szolgáltató üzleti kapcsolata 2017. június 26-át megelőzően keletkezett, úgy a jelen kérdés értékelésére a régi Pmt. rendelkezései szerint kerül sor.)

A kérdőív kérdései

4. Eleget tett-e az ellenőrzés alá vont szolgáltató a belső szabályzatban előírtak szerint az üzleti kapcsolatot vonatkozásában előírt monitoring kötelezettségének?

(Értelmezés: A válasz IGEN, ha a szolgáltató igazolni tudja, hogy monitoring eljárás keretében figyelemmel kíséri az üzleti kapcsolatot, továbbá a fokozott ügyfél-átvilágítást igénylő ügyfelek esetében a monitoring eljárást a belső szabályzatban foglaltak szerint megerősített eljárásban végzi.

A válasz NEM, ha a szolgáltató nem követi nyomon az üzleti kapcsolatot vagy a fokozott ügyfél-átvilágítást igénylő ügyfelek esetében nem tett eleget a belső szabályzat szerinti megerősített nyomon követési eljárás követelményeinek)

A kérdőív kérdései

5. Tartalmazza-e a könyvvizsgálatra vonatkozó szerződés vagy külön okirat az ügyfél adatváltozás-bejelentési kötelezettségére történő szolgáltatói figyelemfelhívást?

(Értelmezés: A válasz IGEN, ha a szolgáltató szerződései vagy egyéb okiratai tartalmazzák az arra vonatkozó figyelemfelhívást, hogy az ügyfél köteles a tudomásszerzéstől számított 5 munkanapon belül értesíteni a szolgáltatót az ügyfél-átvilágítás során megadott adatokban bekövetkezett változásról.

A 2017. június 26-át megelőzően keletkezett üzleti kapcsolatok esetében az írásbeli figyelemfelhívás elmaradása N/É választ eredményez.)

A kérdőív kérdései

6. Az ellenőrzés adatai alapján megállapítható-e a szolgáltató részéről a bejelentési kötelezettség teljesítésének elmaradása?

(Értelmezés: A bejelentési kötelezettségre okot adó körülmények fennállását, a bejelentési kötelezettség teljesítését elsődlegesen azon könyvvizsgálati megbízatások vonatkozásában kell vizsgálni, melynek kapcsán a korábbi kamarai minőségellenőrzés során az ISA 240. témaszámú „a könyvvizsgáló csalással összefüggő felelőssége a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatánál” megnevezésű könyvvizsgálati standardra irányuló kérdésekre nemleges válasz született)

A kérdőív kérdései

7. Megtörtént-e azon személy kijelölése, valamint bejelentése, akinek feladata a bejelentések továbbítása a pénzügyi információs egységként működő hatóság részére és a kijelölés megfelel-e az előírásoknak?

(Értelmezés: A kijelölt személy lehetőség szerint a szolgáltató vezetője, vagy vezető beosztású alkalmazottja. Ha dokumentáltan megtörtént a kijelölt személy bejelentése a pénzügyi információs egységként működő hatóságnak továbbá erről a kijelölt személynek is tudomása van, a válasz IGEN.)

A kérdőív kérdései

8. Megtörtént-e a Pmt. szerint azon vezető kijelölése aki a Pmt-ből eredő kötelezettségeknek a szolgáltató foglalkoztattja általi végrehajtásáért felelősséggel tartozik?

(Értelmezés: A válasz IGEN, ha az írásbeli kijelölés megtörtént. Egyedül dolgozó, és alkalmazottat nem foglalkoztató könyvvizsgáló esetén a válasz N/É.)

A kérdőív kérdései

9. Megtörtént-e az alkalmazottak tájékoztatása/oktatása a Pmt és Kit. törvények és a belső szabályzat adta kötelességek illetve felelősség vonatkozásában? Alátámasztja-e ennek tényét dokumentáció?

(Értelmezés: Biztosítani kell, hogy a könyvvizsgálói tevékenység ellátásában részt vevő alkalmazottak a jogszabályi rendelkezéseket megismerjék, a pénzmosást (...) lehetővé tevő, illetőleg megvalósító gazdasági eseményeket felismerjék, a pénzmosásra vagy a terrorizmus finanszírozására utaló adat, tény, körülmény felmerülése esetén e törvénynek megfelelően tudjanak eljárni. IGEN a válasz, ha van kijelölt személy ÉS dokumentált a képzés megtörténte. Egyedül dolgozó, és alkalmazottat nem foglalkoztató könyvvizsgáló esetén a válasz N/É.)

A kérdőív kérdései

10. Megfelel-e a szolgáltató nyilvántartása a Pmt 57.§ -ban rögzítetteknek?

(Értelmezés: Ha a nyilvántartása Pmt. előírt megőrzési időtartamo figyelembe véve tartalmazza az ügyfél-átvilágítási és követési adatokat, okiratokat, valamint a bejelentések és adatszolgáltatások teljesítését, a felfüggesztést igazoló iratokat, a válasz IGEN, amennyiben a nyilvántartás nem felel meg a törvényi előírásoknak, a válasz NEM.

A kérdőív kérdései

11. Működtet-e a szolgáltató a Kit-ben, valamint a kamarai útmutatóban meghatározottak szerinti megfelelő szűrőrendszert a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedést elrendelő uniós jogi aktusok, illetve ENSZ BT határozatok végrehajtása érdekében?

Értelmezés: Ha dokumentált formában rendelkezésre állnak a letöltött, naprakész korlátozó intézkedések, a válasz IGEN. (A szolgáltató vagy az ügyfél-dossziékban, vagy külön nyilvántartásban azt kell, hogy rögzítse, hogy mikor történt a lekérdezés és volt-e találat. Találat esetén minden dokumentációt szükséges megőrizni a Kit. szerinti bejelentés mellékleteként.) Amennyiben ezek a szolgáltatónál teljeskörűen nem fellelhetők, a válasz NEM.

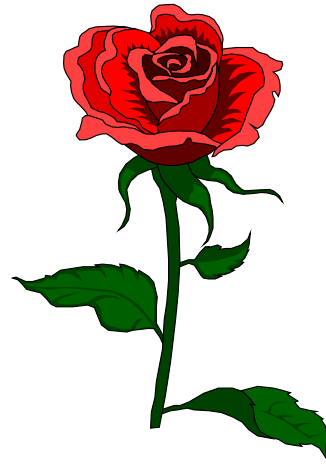

A PMT/KIT önálló szankciók

A PMT/KIT megsértésének lehetséges szankciói:

- belső vizsgálat kezdeményezése;
- figyelmeztetés;
- határidő tűzésével a jogsértés megszüntetésére kötelezés;
- kötelezés szabályzat átdolgozására;
- eltiltás jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálati tevékenységtől;
- vezető/hiányosságért felelős felelősségének megállapítása;
- százezer forinttól legfeljebb négyszáz millió forintig terjedő pénzbírság.

TOVÁBBI JÓ MUNKÁT KÍVÁNOK!

Köszönöm a figyelmet!